

Konkretnije, od 8 nasumično odabranih domaćinstava iz svakog popisnog kruga, 4 domaćinstva učestvuju u istraživanju tokom prve polovine meseca (prvi period) i 4 domaćinstva učestvuju u istraživanju u drugoj polovini meseca (drugi period). Referentni period za evidentiranje neprehrambenih proizvoda pre 2012. godine bio je jedan mesec, koji se od 2012. godine promenio u tromesečni period (referentni period za vlastitu proizvodnju hrane ostao je isti, tj. mesec dana).

S obzirom na ove važne metodološke promene, procene siromaštva iz 2011. i prethodnih godina nisu uporedive s procenama siromaštva za period 2012-2017. Prema tome, ne treba praviti direktna poređenja procena siromaštva iznete u ovom izveštaju i prethodnih publikacija za 2011. i ranijih godina

Takođe, počevši od 2018. godine i uz podršku Eurostata i Svetske Banke, Agencija za Statistiku Kosova (ASK) počela je da prikuplja prihod domaćinstva korišćenjem Ankete o Prihodima i Uslovima Života (SILC), sa ciljem da se stvore siromašne i socijalne statistike uporedive sa zemljama članicama EU-a.

U narednom periodu, siromaštvo će se meriti relativnom linijom, postavljenom kao 60% srednjeg prihoda, a EU-SILC anketa će omogućiti proizvodnju dodatnih pokazatelja, kao što su materijalna deprivacija i niski intenzitet rada, koji se prate kao deo Strategija Evropa 2020 za smanjenje siromaštva i socijalne isključenosti u EU. Iako su pozitivne sa stanovišta usklađivanja statističkih procedura sa zemljama Evropske Unije, uvedene promene će otežati upoređivanje statistika siromaštva pre i posle 2017. godine zbog korišćenih različitih tipova agregata blagostanja.

Izveštaj je organizovan na sledeći način. Odeljak 2 opisuje dinamiku siromaštva i nejednakosti u periodu 2012-2017. Odeljak 3 predstavlja detaljan profil siromaštva, u kojem se ispituje kako se siromaštvo odnosi na nekoliko karakteristika pojedinaca i domaćinstva.

2 Sveukupno kretanje Siromaštva i nejednakost u periodu 2012-2017

Dve linije siromaštva se koriste u analizi koja sledi: linija siromaštva koja se smatra adekvatnom za zadovoljavanje osnovnih potreba i niža linija ekstremnog siromaštva ². Ove linije siromaštva odražavaju troškove nabavke prehrambenih i neprehrambenih artikala, a kako rastu cene, nominalne linije siromaštva se povećavaju. Nakon prilagođavanja inflaciji, linija siromaštva i linije ekstremnog siromaštva u tekućim cenama su:

- 2012: €1.78 i €1.27 po ekvivalentnom odraslom dnevno
- 2013: €1.82 i €1.29 po ekvivalentnom odraslom dnevno
- 2014: €1.82 i €1.29 po ekvivalentnom odraslom dnevno
- 2015: €1.81 i €1.30 po ekvivalentnom odraslom dnevno
- 2016: €1.82 i €1.29 po ekvivalentnom odraslom dnevno
- 2017: €1.85 i €1.31 po ekvivalentnom odraslom dnevno

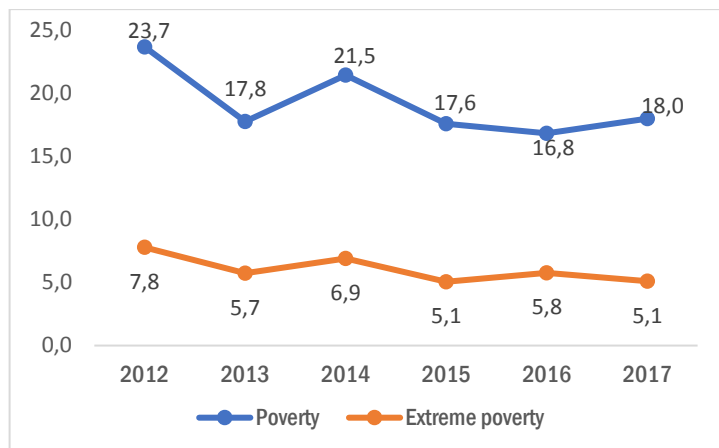
U ovom izveštaju koristimo dve mere potrošačkog siromaštva: omer siromaštva po glavi stanovnika i indeks jaza siromaštva.

Omer siromaštva po glavi stanovnika meri procenat populacije čija je potrošnja po ekvivalentnom odraslom manja od važeće linije siromaštva. Na osnovu ABD za 2017. godinu, procenjuje se da 18.0% stanovništva Kosova živi ispod linije siromaštva, sa 5.1% stanovništva koja živi ispod linije ekstremnog siromaštva (Slika 1).

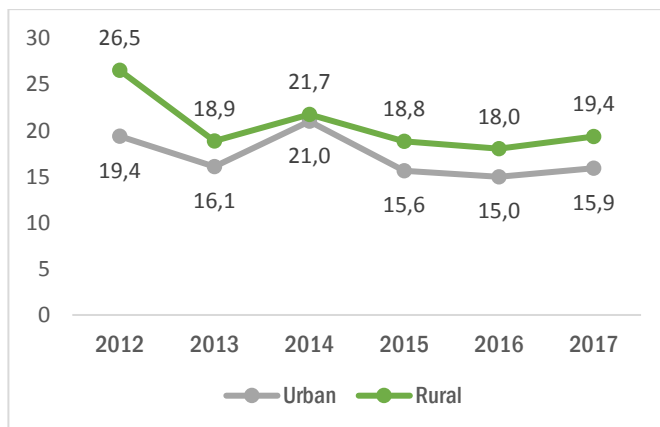
². Za kompletnu metodologiju o tome kako se linije siromaštva procenjuju na Kosovu, vidi Prilog 2.

Upoređujući tokom godina, može se primetiti da je stopa siromaštva pala za oko 5.9 postotnih bodova u razdoblju od 2012. do 2013. godine, povećana je za 3.7 postotnih bodova u razdoblju od 2013. do 2014. godine, ponovo je pala za 3.9 postotnih bodova od 2014. do 2015. godine, a pala je samo za 0.8 postotnih bodova između 2015. i 2016. godine i ponovo se povećala za 1.2 postotna boda između 2016. i 2017. godine. Stope siromaštva i ekstremnog siromaštva sistematski su veće u ruralnim nego u urbanim oblastima³ (Slike 2 i 3).

Slika 1: Siromaštvo po glavi stanovnika i ekstremno siromaštvo po glavi stanovnika, 2012-2017.

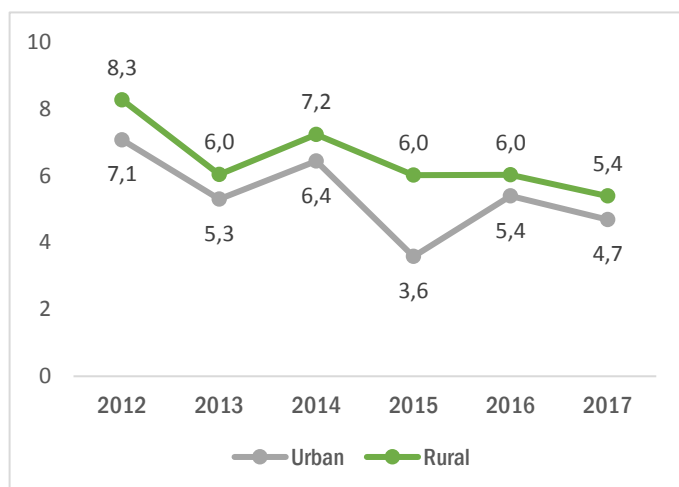
Slika 2. Siromaštvo po glavi stanovnika prema lokaciji (%), 2012-2017

Izvor: Procene zasnovane na Anketama o Budžetu Domaćinstava 2012-2017. godine.

Izvor: Procene zasnovane na Anketama o Budžetu Domaćinstava 2012-2017. godine.

Slika3. Ekstremno siromaštvo po glavi stanovnika prema lokaciji (%), 2012-2017

Izvor: Procene zasnovane na Anketama o Budžetu Domaćinstava 2012-2017. godine.

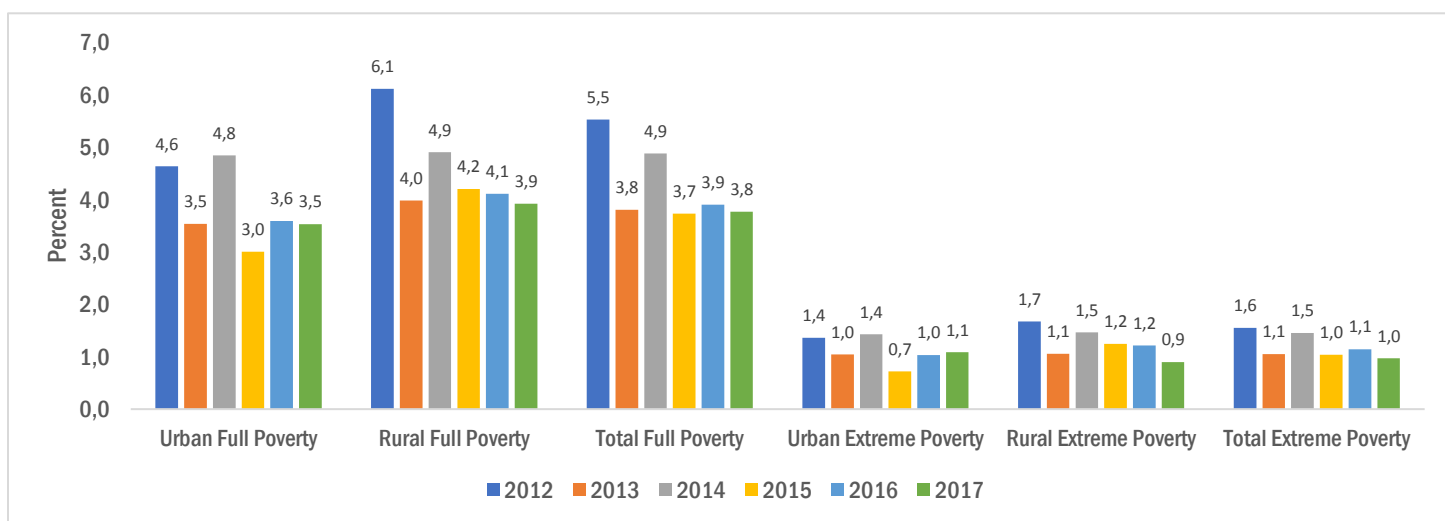
³ Podaci Ankete o Budžetu Domaćinstava su reprezentativni na nacionalnom nivou i podeli u urbanim / ruralnim područjima ali ne i na podnacionalnim nivoima. Iz tog razloga, ovaj izveštaj ne prikazuje procene siromaštva na subnacionalnim nivoima (prema okrugu ili regionu).

Indeks jaza siromaštva meri stepen u kojem pojedinci padaju ispod linije siromaštva (jaz siromaštva) kao proporcija linije siromaštva. On meri dubinu ili intenzitet siromaštva. Ona uzima u obzir i procenat stanovništva ispod linije siromaštva, kao i veličinu jaza između linije siromaštva i prosečne potrošnje onih koji su ispod linije siromaštva.

U poređenju sa siromaštvom po glavi stanovnika, jaz siromaštva ima prednost u otkrivanju promena u blagostanju koje se dešavaju ispod linije siromaštva, kao što su domaćinstva koja postaju manje siromašna, ali ne dovoljno da pređu liniju siromaštva. Jaz siromaštva se smanjio od 2012. do 2013. godine, povećao se u 2014. godini, a zatim ponovo opao u 2015. (Slika 4).

U posljednjih nekoliko godina, on je bio relativno stabilan. Sličan trend karakterisao je i promene u jazu ekstremnog siromaštva. U svih šest godina, dubina siromaštva bila je veća u ruralnim područjima. S druge strane, dubina ekstremnog siromaštva bila je veća u ruralnim područjima u gotovo svim godinama, osim za 2017. U stvari, u 2017. godini jaz ekstremnog siromaštva bio je veći u urbanim nego u ruralnim područjima.

Slika 4. Indeks jaza siromaštva za punu i ekstremnu liniju siromaštva (%) 2012-2017

Izvor: Procene zasnovane na Anketama o Budžetu Domaćinstava 2012-2017. godine.

Đini koeficijent je najčešće korišćena rezimirana statistika nejednakosti. Đini koeficijent jednak jedan znači da je ukupna potrošnja pripada jednoj osobi (savršena nejednakost), dok kako se približava nuli to znači da se potrošnja jednako podeljena među ljudima, i.e., nivoi potrošnje su jednaki širom stanovništva (savršena jednakost).

Podaci prikazani u Tabeli 1 pokazuju da je ukupna nejednakost opala od 2012. do 2013. godine, da se ona povećala od 2013. do 2014. godine, a zatim se ponovo smanjila u 2015. i 2016. godini. Međutim, 2017. godine trend se vratio, a ukupna nejednakost se povećala.

To znači da se tokom čitavog perioda 2012-2017. godine nejednakost samo blago smanjila;⁴

⁴ Household surveys usually do not capture well the income of the very top of the income distribution (Hlasny and Verme (2013), van der Weide et al. (2016)), so the described inequality dynamics should be understood as referring to the country, except for this very top.

Važno je napomenuti da je tokom šestogodišnjeg perioda nejednakost u urbanim područjima bila veća nego u ruralnim područjima. Neka smanjenja nejednakosti su uočena u ruralnim područjima, ali to je kompenzirano povećanjem nejednakosti u urbanim područjima.

Tabela 1. Ćini koeficijent (%) 2012-2017

	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Urbano	26.2	23.5	26.0	24.4	24.0	27.8
Ruralno	25.6	22.6	22.4	22.0	22.1	23.2
Ukupno	26.2	23.2	24.2	23.2	23.1	25.5

Izvor: Procene zasnovane na Anketama o Budžetu Domaćinstava 2012-2017. godine.

3 Profil siromaštva

Ovaj odeljak ispituje glavne činjenice o siromaštvu i kako je siromaštvo povezano sa geografijom i karakteristikama domaćinstvima i pojedinaca. Ovaj profil je predstavljen na dva načina; prvo, upoređivanjem stope siromaštva u različitim podgrupama stanovništva što nam pokazuje verovatnoću da je osoba siromašna, s obzirom na određene karakteristike, kao što su starost, pol, status zaposlenja, veličina domaćinstva, itd .; drugo, opisujući karakteristike siromašnih, u poređenju sa opštom populacijom, ili rezimiranjem učestalosti određenih karakteristika (tj. nivo obrazovanja) siromašnih, ekstremno siromašne i nacionalno.

Dok oko 60% stanovništva živi u ruralnim područjima u 2017. godini, skoro dve trećine siromašnih i ekstremno siromašnih ljudi žive u ruralnim područjima (Tabela 2). Udeo siromašnih i ekstremnih osoba koja žive u ruralnim područjima je relativno stabilan u poslednjih nekoliko godina (2016. i 2017.).

Tabela 2. Podela siromašnih prema lokaciji (%), 2012-2017

	Godina	Urbano	Ruralno	Ukupno
Podela stanovništva (%)	2012	39.8	60.2	100
	2013	39.4	60.6	100
	2014	39.8	60.2	100
	2015	39.0	61.0	100
	2016	39.5	60.5	100
	2017	39.2	60.8	100
Raspredela siromašnog stanovništva (%)	2012	34.4	65.6	100
	2013	36.3	63.7	100
	2014	39.3	60.7	100
	2015	34.4	65.6	100
	2016	35.9	64.1	100
	2017	35.2	64.8	100
Raspredela ekstremno siromašnog stanovništva (%)	2012	34.8	65.2	100
	2013	35.2	64.8	100
	2014	37.2	62.8	100
	2015	27.3	72.7	100
	2016	37.0	63.0	100
	2017	36.3	63.7	100

Izvor: Procene zasnovane na Anketama o Budžetu Domaćinstava 2012-2017. godine.

Model siromaštva u pogledu veličine domaćinstva prikazan je u Tabeli 3. Veća domaćinstva na Kosovu imaju tendenciju da budu siromašnija, jer je očigledno da se siromaštvo glatko povećava sa veličinom domaćinstva. U stvari, u gotovo svim godinama, najveća stopa siromaštva je uočena među domaćinstvima sa sedam i više članova, osim za 2015. i 2016. godinu, u kojima su stope siromaštva bile veće među porodicama sastavljenim od pet članova. Naprotiv, stope siromaštva bile su niže među domaćinstvima koja su bila sastavljena od tri ili manje članova (Tabela 3).

Tabela 3. Učestalost siromaštva prema veličini domaćinstva (%) 2012-2017

Veličina domaćinstva	2012	2013	2014	2015	2016	2017
1	14.2	7.0	10.3	7.8	8.7	7.9
2	11.5	7.9	9.6	8.1	7.2	8.4
3	8.2	10.4	8.5	5.9	5.7	9.7
4	15.6	15.0	15.4	12.1	12.6	14.3
5	21.4	18.3	19.0	20.5	20.3	14.8
6	22.5	17.5	21.8	20.2	19.7	19.8
7+	29.3	20.1	26.3	19.5	17.8	22.4
Total	23.7	17.8	21.5	17.6	16.8	18.0

Izvor: Procene zasnovane na Anketama o Budžetu Domaćinstava 2012-2017. godine

Kao što je prikazano u Tabeli 4, velika domaćinstva ne pokazuju samo najveće stope siromaštva, već i veliki deo siromašne populacije. U 2017. godini, značajan udeo siromašnih ljudi živeli su u domaćinstvima sa sedam i više članova (47.2%), što je veća stopa u odnosu na prethodne dve godine (2015-2016).

Tabela 4. Učestalost siromaštva i podela siromaštva prema veličini domaćinstva (%) 2012-2017

Podela siromašnog stanovništva (%)						
Veličina domaćinstva	2012	2013	2014	2015	2016	2017
1	0.3	0.3	0.3	0.3	0.4	0.3
2	1.2	1.2	1.3	1.6	1.5	1.7
3	1.6	2.8	1.8	1.9	1.9	3.2
4	7.4	10.0	7.8	9.5	10.2	11.0
5	15.6	18.9	17.3	22.5	23.6	15.0
6	17.1	19.4	18.4	20.8	23.8	21.7
7+	56.9	47.3	53.1	43.4	38.6	47.2
Ukupno	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0
Podela stanovništva (%)						
Veličina domaćinstva	2012	2013	2014	2015	2016	2017
1	0.5	0.7	0.6	0.8	0.8	0.7
2	2.5	2.8	2.9	3.4	3.4	3.6
3	4.8	4.8	4.5	5.5	5.7	6.0
4	11.2	11.8	11.0	13.7	13.7	13.8
5	17.2	18.3	19.6	19.3	19.6	18.2
6	18.0	19.8	18.1	18.1	20.4	19.7
7+	46.0	41.8	43.3	39.1	36.5	38.0
Ukupno	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0

Izvor: Procene zasnovane na Anketama o Budžetu Domaćinstava 2012-2017. godine

Potrošačko siromaštvo je usko povezana sa glavnim ekonomskim aktivnostima članova domaćinstva, posebno sa statusom zaposlenosti. U 2017. godini, najniže stope siromaštva zabeležene su među domaćinstvima koja prvenstveno zavise od plata u javnom sektoru, novčanih doznaka iz inostranstva, drugih poslovanja domaćinstva i poljoprivrede (Tabela 5).

Nasuprot tome, najveće stope siromaštva su prikazane među domaćinstvima čiji je glavni izvor prihoda socijalna pomoć. Iako je većina siromašnih koncentrisana u domaćinstvima čiji je glavni izvor prihoda prihod od privatnog sektora (34.7%), oko 11.8% siromašnih prijavilo je prihode od socijalne pomoći kao glavni izvor prihoda domaćinstva.

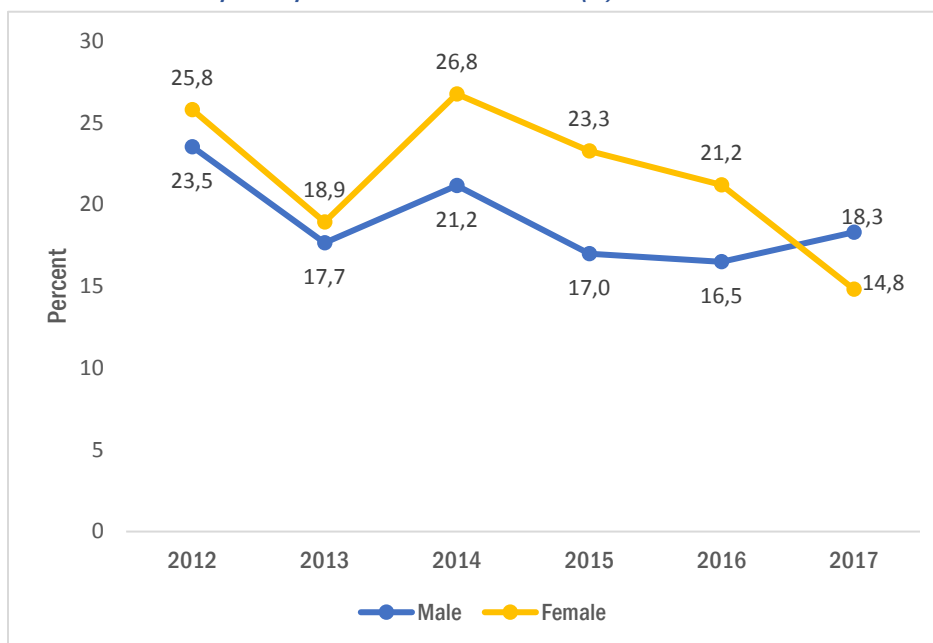
5. Tabela: Stopa siromaštva po glavi stanovnika i podela siromašnih prema glavnom izvoru prihoda u domaćinstvu (%) 2012- 2017

	Stopa siromaštva po glavi stanovnika(%)						Podela siromašnog stanovništva (%)						Podela sanovništva (%)					
	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Plate i primanja u javnom sektoru	14.1	8.1	13.1	7.6	5.7	7.0	13.5	10.7	13.4	11.6	8.3	9.5	22.7	23.5	22.0	26.8	24.4	24.4
Plate i primanja u privatnom sektoru	20.9	17.9	18.9	18.1	16.6	20.3	20.9	30.6	28.7	25.3	27.4	34.7	23.7	30.5	32.5	24.6	27.8	30.9
Poljoprivreda	40.2	11.7	22.9	13.2	10.7	13.0	10.2	4.2	4.8	4.5	4.3	2.5	6.0	6.4	4.5	6.0	6.7	3.5
Rad na dnevnicu	30.4	31.9	37.1	33.8	30.0	29.3	13.0	14.3	13.5	14.2	13.7	10.1	10.2	7.9	7.8	7.4	7.7	6.2
Ostali poslovi u domaćinstvu	13.3	12.8	10.2	11.7	9.8	9.8	9.5	8.7	5.6	8.8	7.5	7.8	17.0	12.0	11.9	13.2	12.8	14.4
Penzije	34.3	21.7	25.1	27.8	22.4	29.3	7.9	8.6	10.4	13.7	10.9	15.3	5.5	7.1	8.9	8.7	8.2	9.4
Primanja iz inostranstva	19.8	12.9	17.4	9.0	10.3	11.0	7.1	4.6	5.2	3.5	3.6	3.5	8.4	6.4	6.4	6.8	5.8	5.8
Socijalna pomoć – 1 kategorija	80.0	60.4	78.6	70.7	82.7	80.2	13.1	12.3	11.3	13.2	15.1	8.6	3.9	3.6	3.1	3.3	3.1	1.9
Ukupno	23.7	17.8	21.5	17.6	16.8	18.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0

SI Izvor: Procene zasnovane na Anketama o Budžetu Domaćinstava za 2012-2017. Sledeće kategorije nisu prijavljene zbog male veličine (manje od 2 posto stanovništva): ostale doznake, socijalna pomoć – 2-a kategorija, prihodi od imovine, porodične penzije za porodice palih boraca i nestalih osoba i ratnih invalida, materijalna pomoć za porodice sa decom uzrasta (0-18 godina) sa trajnim invaliditetom i drugo. Kategorija „Prihodi od imovine“ je po prvi put uključena u upitniku ABD-a 2015, a porodične penzije za porodice palih boraca i nestalih, ratnih invalida, materijalne pomoći porodicama sa decom uzrasta od 0 do 18 godina sa trajnim invaliditetom uključene su u Upitniku HBS za 2017. godinu.

U domaćinstvima u kojima žene su nosioce domaćinstva veća je verovatnoća ta da domaćinstva budu siromašnija u odnosu na domaćinstvima u kojima nosilac domaćinstva je muškarac; njihova stopa siromaštva bila je veća u gotovo svim godinama, osim za 2017. godinu (Slika 5). Od 2012. do 2013. godine stopa siromaštva domaćinstava u kojima žene su nosioce domaćinstva pala je za 6.9 postotnih poena, a zatim se u 2014. povećala za skoro 7.8 postotnih poena, ponovno se smanjila za 3.5 postotnih poena u 2015. i nastavila opadati u 2016. i 2017. godini za 2.1 i 6.4 postotnih poena, respektivno. Ove velike, očigledne promene u stopama siromaštva domaćinstava u kojima žene su nosioce domaćinstva, treba tretirati s oprezom, jer domaćinstva u kojima žene su nosioce domaćinstva, predstavljaju samo oko 11.3 posto ukupnih domaćinstava.

Slika 5. Siromaštvo prema polu nosioca domaćinstva (%) 2012-2017

Izvor: Procene zasnovane na Anketama o Budžetu Domaćinstava 2012-2017. godine

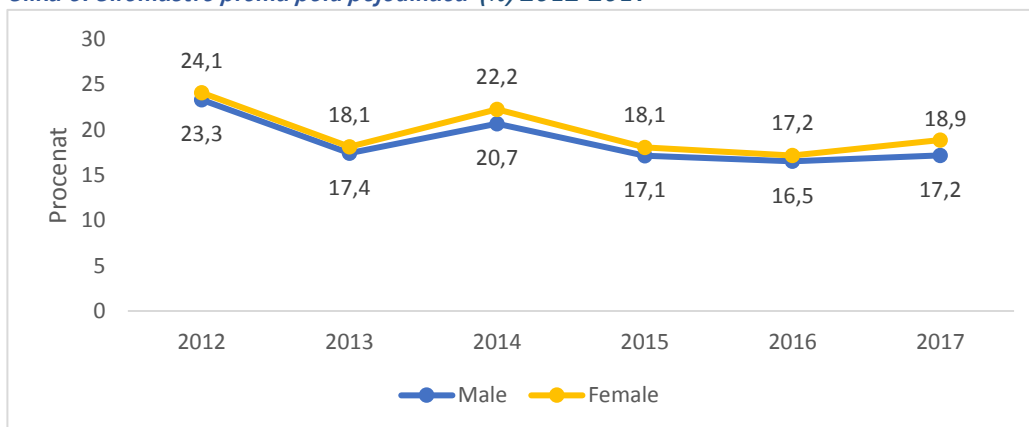
Slika 6 prikazuje odnos između siromaštva i pola pojedinaca. U 2017. godini 18.9 odsto žena na Kosovu živi u siromaštvu u poređenju sa 17.2 odsto muškaraca, što je razlika od skoro dva postotnih poena. Između 2012. i 2017. godine, stopa siromaštva je smanjena više za muškarce nego za žene (6.0 odnosno 5.2 postotnih poena).

Tabela 6. Stopa siromaštva po glavi stanovnika i podela prema najvišem završenom nivou obrazovanja (starosti 15 godina i više) (%) 2012-2017

	Stopa siromaštva po glavi stanovnika (%)						Podela siromašnog stanovništva (%)						Podela stanovništva (%)					
	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Nezavršeno osnovno obrazovanje	37.0	21.2	30.1	22.8	27.4	21.5	17.8	12.8	17.0	14.2	5.2	3.9	10.8	10.2	11.1	10.3	3.0	3.1
Osnovno obrazovanje	25.2	20.0	22.0	18.7	20.0	21.6	45.7	46.6	41.7	40.5	53.1	51.6	40.9	39.3	37.2	35.7	42.2	40.0
Srednje ili stručno	19.0	15.6	17.3	15.7	14.3	15.4	33.7	37.3	36.6	41.0	39.0	40.2	40.0	40.3	41.6	43.3	43.4	43.9
Tercijamo obrazovanje	7.6	5.6	9.0	6.6	3.9	5.5	2.8	3.4	4.7	4.2	2.8	4.3	8.3	10.2	10.1	10.7	11.3	13.0
Ukupno	22.5	16.9	19.6	16.5	15.9	16.8	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0

Izvor: Procene zasnovane na Anketama o Budžetu Domaćinstava 2012-2017. godine

Slika 6. Siromaštvo prema polu pojedinaca (%) 2012-2017

Izvor: Procene zasnovane na Anketama o Budžetu Domaćinstava 2012-2017. Godine

Podaci iz ABD-a pokazuju jasnu vezu između obrazovanja i učestalosti siromaštva na Kosovu. Obrazovanje utiče na sposobnost pojedinaca da izađu iz siromaštva, s obzirom da povećava njihove šanse da budu zaposleni, a kada se zaposle, to često povećava verovatnoću da se zaposli na poslovima koje karakteriše visoka produktivnost i visoke plate. Dosledno u periodu 2012-2017, manje obrazovani pojedinci imaju tendenciju da budu siromašniji nego obrazovaniji (Tabela 6). U 2017. godini stopa siromaštva pojedinaca koji nemaju završeno osnovno obrazovanje je 21.5 u poređenju sa samo 5.5% za one koji su završili tercijarno obrazovanje. Nadalje, većina siromašnih ima samo završenu osnovnu obrazovanje ili manje (55.5%), 40.2% ima završeno srednje ili stručno obrazovanje, a samo 4.3% njih ima završen fakultet.

Tabela 7. prikazuje informacije na pojedinačnom nivou o odnosu između siromaštva i glavne ekonomske aktivnosti osobe, ograničene na osobe starosti od 15 godina ili starije. U 2017. godini najveće stope siromaštva su među nezaposlenim pojedincima i povremeno zaposlenima, 25.5 odnosno 19.6 posto. Što se tiče podele siromašnog stanovništva, može se primetiti da je više od jedne trećine siromašnih odraslih su nezaposlene osobe, a oko 16.8% su učenici/studenati. Od 2016. do 2017. godine stopa siromaštva među penzionerima i nezaposlenim pojedincima porasla je za 2.6 postotnih poena, a povećala se za 0.6 postotnih poena među zaposlenima sa punim radnim vremenom. Naprotiv, najveći pad stope siromaštva zabeležen je kod povremeno zaposlenih radnika (4.0 postotnih poena), zatim učenika / studenata (1.4 postotnih poena).

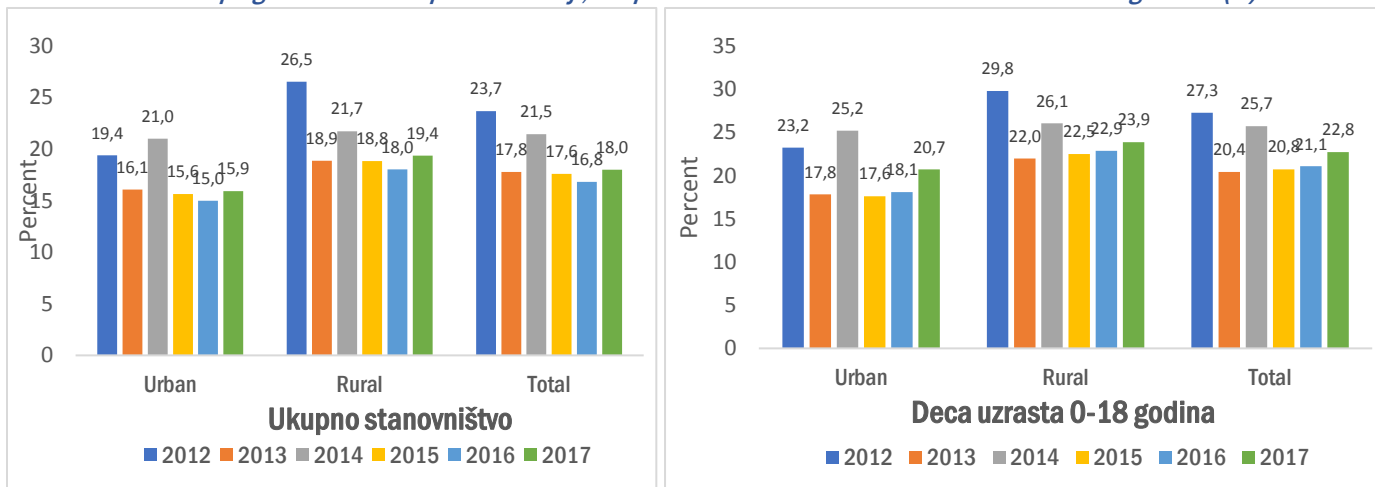
Tabela 7. Stopa siromaštva po glavi stanovnika i podela siromašnih prema glavnim aktivnostima pojedinaca (starosti 15 godina i više) (%) 2012-2017

	Stopa siromaštva po glavi stanovnika (%)						Podela siromašnog stanovništva (%)						Podela stanovništva (%)					
	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Zaposleni sa punim radnim vremenom	12.2	9.3	12.1	9.3	8.3	9.0	8.7	9.9	10.8	9.7	10.0	10.0	16.1	18.1	17.4	17.2	19.0	18.7
Zaposleni, povremeno	32.3	29.0	29.9	25.4	23.6	19.6	6.2	6.6	5.6	4.7	4.7	3.9	4.3	3.9	3.7	3.1	3.2	3.4
Poljoprivrednik	34.3	12.3	16.7	7.0	7.5	9.4	5.0	2.3	2.0	1.2	1.5	1.0	3.3	3.2	2.4	2.8	3.2	1.8
Ostali samozaposleni	11.0	11.3	8.1	10.4	13.9	16.6	2.1	2.5	1.6	2.6	3.4	5.4	4.3	3.7	3.9	4.2	3.9	5.5
Učenik/Student	22.1	17.6	17.1	16.0	18.0	16.6	16.6	19.3	15.1	16.6	19.6	16.8	17.0	18.5	17.3	17.2	17.3	16.9
Penzionisani	22.8	12.0	14.9	13.9	11.6	14.2	11.1	8.1	8.8	10.0	8.7	10.6	11.0	11.4	11.5	11.9	11.9	12.5
Nezaposleni	28.3	24.3	27.6	23.6	22.9	25.5	28.4	32.1	37.0	37.8	34.9	37.4	22.6	22.3	26.3	26.5	24.2	24.6
Kućni poslovi	22.4	16.9	20.1	16.4	15.2	14.6	17.3	16.3	14.6	13.8	13.8	11.5	17.4	16.2	14.2	13.9	14.4	13.3
Osobe sa invaliditetom	39.1	24.4	41.5	28.0	37.8	30.7	2.0	1.6	2.9	2.4	2.7	2.0	1.2	1.1	1.4	1.4	1.1	1.1
Ukupno	22.5	16.9	19.6	16.5	15.9	16.8	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0

Izvor: Procene zasnovane na Anketama o Budžetu Domaćinstava za 2012-2017. godinu. Sledeće kategorije nisu prijavljene zbog male veličine (manje od 2 procenta stanovništva): poslodavac, zaposleni sa skraćenim radnim vremenom, neplaćeni porodični radnici i drugo.

Slika 7. prikazuje informacije o učestalosti siromaštva među decom. Deca su definisana kao svaka osoba uzrasta između 0 (beba mlađa od jedne godine) i do 18 godina, uključujući i one sa 18.godina. Deca imaju veće izgleda od ostalih da žive u siromaštvu. U 2017. godini, ukupna stopa siromaštva među decom iznosi 22.8 posto, što je za 4.8 postotnih poena više od stope siromaštva u celoj populaciji. Od 2012. do 2017. godine, ukupna stopa siromaštva među decom smanjena je za 4,5 postotnih poena, što predstavlja manji pad u odnosu na smanjenje siromaštva u celjoj populaciji (5.7 postotnih poena).

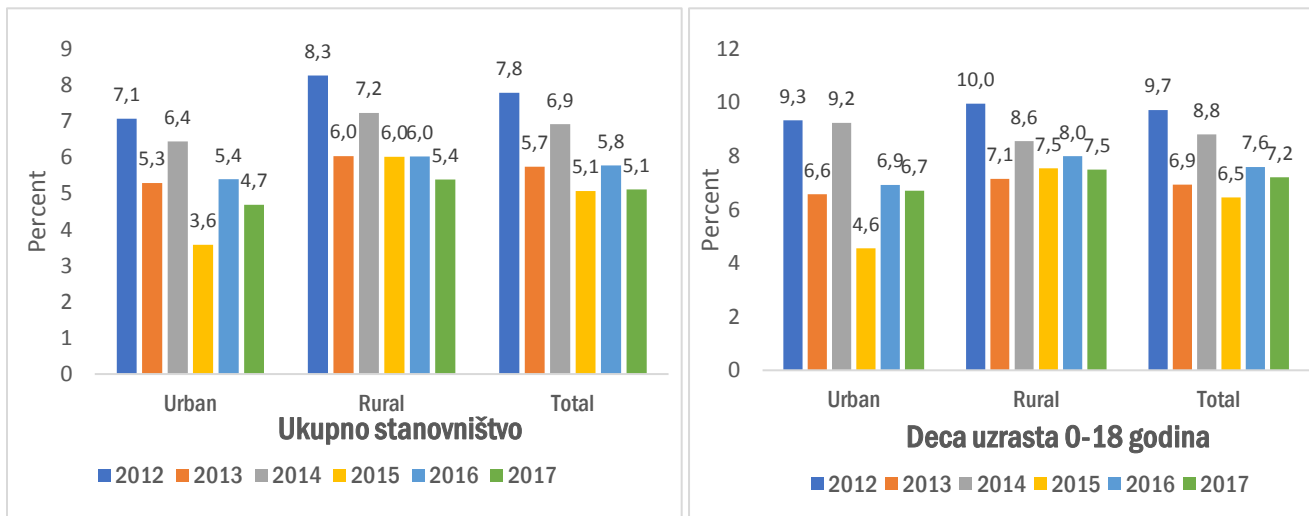
Slika 7. Siromaštvo po glavi stanovnika prema lokaciji, ukupnom stanovništvu i deci uzrasta 0-18 godina - (%) 2012-2017

Izvor: Procene zasnovane na Anketama o Budžetu Domaćinstava 2012-2017. godine

Slika 8. prikazuje informacije o učestalosti ekstremnog siromaštva među decom (uzrasta između 0-18 godina). Deca imaju blago veće izgleda da žive u ekstremnom siromaštvu nego ostali. Njihova ukupna stopa siromaštva u 2017. godini iznosi 7.2%, u poređenju sa 5.1% među ukupnog stanovništva. Od 2012. do 2017. godine stopa ekstremnog siromaštva za decu je smanjena za 2.5 postotnih poena.

Slika 8. Ekstremno siromaštvo po glavi stanovnika prema lokaciji, ukupnom stanovništvu i deci uzrasta 0-18 godina (%) 2012-2017

Izvor: Procene zasnovane na Anketama o Budžetu Domaćinstava 2012-2017. godine

Tabele 8. i 9. Prikazuju stope siromaštva i ekstremnog siromaštva među različitim tipovima domaćinstava. Sveukupno, što je veći broj dece u domaćinstvu, to je veća stopa siromaštva. Ovaj trend je primećen i u siromaštvu i u ekstremnom siromaštvu. U 2017. godini stopa siromaštva među domaćinstvima sa troje ili više dece je 2.5 puta veća od stope siromaštva među domaćinstvima bez dece i 1.5 puta veća od ukupne stope siromaštva.

Tabela 8. Stopa siromaštva prema tipu domaćinstva (%) 2012-2017

	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Bez dece	15.4	10.9	12.1	10.0	9.8	10.7
Sa jednim detetom	15.9	15.0	17.6	17.3	13.9	13.0
Sa dvoje dece	21.1	15.9	18.1	17.4	16.7	16.1
Sa 3 ili više dece	30.4	22.4	28.7	21.6	21.9	26.3
Ukupno	23.7	17.8	21.5	17.6	16.8	18.0

Izvor: Procene zasnovane na Anketama o Budžetu Domaćinstava 2012-2017. godine. Deca su definisana kao svaka osoba uzrasta između 0 (beba mlađa od godinu dana) i 18 godina uključujući i one sa 18.godina.

Tabela 9. Stopa ekstremnog siromaštva prema tipu domaćinstva (%) 2012-2017

	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Bez dece	4.9	3.2	3.8	2.9	3.1	2.0
Sa jednim detetom	3.3	4.6	4.3	4.5	3.9	3.3
Sa dvoje dece	7.5	4.0	5.8	4.0	5.3	4.9
Sa 3 ili više dece	10.5	8.0	9.9	7.1	8.3	8.0
Ukupno	7.8	5.7	6.9	5.1	5.8	5.1

Izvor: Procene zasnovane na Anketama o Budžetu Domaćinstava 2012-2017. godine. Deca su definisana kao svaka osoba uzrasta između 0 (beba mlađa od godinu dana) i 18 godina uključujući i one sa 18.godina

Prilog 1. Metodološki prilog: Uzorkovanje i Izračunavanje Pondera

Sažetak Uzorkovanja za 2012-2017 Ankete Budžeta Domaćinstva

Kosovo je bilo podeljeno na Popisne Krugove(PK), koje su relativno mali operativni segmenti definisani za popisivanje. Za Kosovo je definisano ukupno 4.626 PK-a, i oni su korišćeni kao Primarne Jedinice Uzorkovanja (PJU) odabrane u prvoj fazi uzorkovanja za ABD.

Ukupan prosečan broj domaćinstava po PK u okviru uzorkovanja bio je 67; prosečna veličina urbanih PK-a (103 domaćinstva) bila je gotovo dvostruko veća od one za ruralne PK-e (53 domaćinstva). Jedan popisivač je bio odgovoran za popisivanje domaćinstava i stanovništva u svakom PK-u.

ASK je koristila podatke iz Popisa 2011. da bi sastavila okvir uzorkovanja za PK koji su korišćeni za izbor uzorka ABD-a. Kosovo je geografski podeleno na sedam regiona. ASK koristi ovih sedam regiona za stratifikaciju okvira uzorkovanja i za izveštavanje o rezultatima iz njihovih anketa domaćinstava. Svaki region je podelen na opštine, koje su dalje podelene na gradove ili lokalitete. PK su definisane u okviru najmanjih administrativnih jedinica. Svaki PK je klasificiran kao urbano ili ruralno, a ova klasifikacija je korišćena za definisanje slojeva uzoraka unutar svakog regiona.

U vreme popisa 2011. godine, ASK nije bila u stanju da sprovede popisivanje u tri opštine na Severu (Leposavić, Zubin Potok i Zvečan) kao i deo opštine Mitrovica, koje imaju visoku koncentraciju srpskog stanovništva.

Iz tog razloga konačni rezultati Popisa Stanovništva Kosova 2011 isključuju domaćinstva i stanovništvo u tim područjima. Međutim, ASK je prethodno definisala PK-ve za ta područja, a ovi PK-vi su navedeni u 2008. (u slučaju glavnog uzorka od 1000 EPK-a za nacionalne ankete o domaćinstvima) ili u 2009 (za preostale PK-ve).

Stoga, ASK je bila u mogućnosti da koristi prethodne informacije za PK-e koji su isključeni iz Popisa 2011, kako bi dopunila okvir za ostatak Kosova sa informacijama iz Popisa. Ukupno 257 PK-i u severnim opštinama su u okviru sa informacijama iz unošenja u spisak 2008/09.godine. Ovi PK-vi su integrisani sa PK-ma za ostatak Kosova sa informacijama iz Popisa 2011, za ukupno 4.626 PK-a u kombinovanom okviru.

Primarne jedinice uzorkovanja (PJU) ABD-a su preuzete iz uzorka ARS-a. U prvoj fazi odabran je uzorak od 300 PK-a sa PPS unutar svakog stratuma (region, urbano / ruralno) i na drugoj fazi uzorak od 12 domaćinstava je odabran u svakom uzorku PK-a, što znači da 8 su korišćene kao redovna domaćinstva i 4 kao rezervna domaćinstva.

Opšta metodologija za izračunavanje pondera

Da bi se osiguralo da procene uzoraka ABD-a predstavljaju stanovništvo, podaci se moraju pomnožiti s ponderom uzorka. Osnovni ponder za svako domaćinstvo u uzorku je jednak inverznom verovatnoćom njegovog odabira (izračunava se množenjem verovatnoća u svakoj fazi uzorkovanja). Ponder domaćinstva je priložen podacima o domaćinstvu u bazi podataka.

Verovatnoće odabira se zasnivaju na dvofaznom uzorkovanjem. U prvoj fazi je izabran uzorak Popisnih Krugova (PK) sa verovatnoćom proporcionalnom veličini unutar svakog stratuma (regija, urbano / ruralno), a u drugoj fazi je izabran uzorak od 8 domaćinstava u svaki PK uzorak. Na osnovu ovog uzorkovanja, verovatnoća odabira domaćinstva u svakom uzorku PK može da se prikaže kao što sledi:

$$p_{hi} = \frac{n_h \times M_{hi}}{M_h} \times \frac{m_{hi}}{M_{hi}},$$

nh = broj uzoraka PK-a izabranih u stratumu h za ABD

Mhi = ukupan broj domaćinstava u okviru uzorkovanja za i-ti uzorak PK-a u stratumu h

Mh = ukupan broj domaćinstava u okviru uzorkovanja za stratum h (to je kumulativna mera veličine za stratum)

mhi = broj uzoraka domaćinstava odabranih u i-tom uzorku PK-a u stratumu h

Osnovni ponder uzorkovanja izračunava se kao inverzna ove verovatnoće odabira. Na osnovu prethodnog izraza za verovatnoću pondera se može izračunati na sledeći način:

$$W_{hi} = \frac{M_h}{n_h \times m_{hi}},$$

gde:

W_{hi} = osnovni ponder za uzorkovana domaćinstva u i-tom uzorku PK-a u stratumu h

Važno je prilagoditi osnovne pondere domaćinstava u uzorku kako bi se uzeo u obzir neodgovor domaćinstava u svakom uzorku PK-a. Pošto se ponderi izračunavaju na nivou uzorka PK-a, korisno je podesiti pondere na ovom nivou. Konačni ponder (W'_{hi}) za uzorak domaćinstava u i-tom uzorku PK-a u stratumu h može se izraziti na sledeći način:

gde:

$$W'_{hi} = W_{hi} \times \frac{n_h}{n'_h},$$

gde:

n'_h = broj uzoraka PK-a s popunjenim intervjuom u stratumu h za ABD.

Pošto, od 2013. do 2017. godine, konačni ponderi su izračunati pomoću faktora prilagođavanja.

Na primer, za pondere ABD za 2015. godinu, faktor prilagođavanja je izračunat na sledeći način:

$$A_{HBS} = \frac{H_{2014}}{\hat{H}_{2015}},$$

gde:

H_{2014} = ukupan broj domaćinstava za Kosovo od prošle godine (2014)

$\hat{H}_{2015} = \sum_h \sum_i W'_{hi} \times n_{hi}$, = ponderisana procena domaćinstava Kosova iz podataka ABD-a 2015. godine za

prilagođenu za neodgovor

n_{hi} = broj domaćinstava u i-ti uzorku PK-a stratuma h u podacima iz ABD-a za 2015. godinu

Na primer, konačni ponderi ABD-a za 2015. godinu su izračunati množenjem osnovnog pondera prilagođenim neodgovorom sa ovim faktorom prilagođavanja domaćinstva, kako sledi:

$$W_{hi}'' = W_{hi}' x A_{HBS} ,$$

gde:

W_{hi}'' = konačni prilagođeni ponder za uzorkovana domaćinstva u i-tom uzorku PK-a u stratumu h.

Prilog 2. Metodologija za Ocenu Linije Siromaštva

Linija siromaštva je definisana kao monetarna vrednost minimalne potrošačke korpe, koja predstavlja količinu roba i usluga koja zadovoljavaju potrebe minimalnog nivoa životnog standarda formiranog (zapravo izraženog) u društvu. Linija siromaštva na Kosovu ocenjena je 2002. godine korišćenjem metode osnovnih troškova (Ravallion, 1994) i predstavlja zbir prehrambenih i neprehrambenih komponenata.

Prehrambena komponenta predstavlja trošak unosa kalorija od 2100 kilokalorija po osobi dnevno, a neprehrambena komponenta uključuje troškove drugih osnovnih stvari za odeću i stanovanje itd.

Prehrambena komponenta

- potrošačka korpa od 2.100 kalorija je procenjena s informacijama o cenama po jedinici od ABD-a.
- Kao referentno stanovništvo korišćeno je kalorijska struktura 3-eg, 4-g. i 5-og. decila populacije iz ABD-a.

Linija siromaštva u prehrambenim artiklima: 0,93 € po ekvivalentu odraslu osobu dnevno (u cenama iz 2002. godine)

Neprehrambena komponenata.

- Da bi se izračunala neprehrambena komponenta procenjuje se prosečni udeo neprehrambene potrošnje u njihovim ukupnim troškovima za domaćinstva čija je potrošnja zatvoren do linije siromaštva. Ovaj udeo hrane je oko 60.3 posto.
- Kompletna linija siromaštva (uključujući prehrambenu i neprehrambenu komponentu): 1.41 € po ekvivalentu odraslu osobu dnevno (u cenama iz 2002. godine)

Apsolutna linija siromaštva ostaje fiksna tokom vremena - prilagođena samo za inflaciju. Da bi se procenilo apsolutno siromaštvo, linija siromaštva iz 2002. godine mora biti ažurirana tokom vremena kako bi se uzele u obzir promene cena tako da to odražava isti skup osnovnih prehrambenih i neprehrambenih potreba. Na primer, da bi se dobile prehrambene i kompletne linije siromaštva u cenama iz 2012. godine, prilagodili smo hranu i kompletne linije siromaštva iz 2002. godine koristeći odgovarajući IPC za hranu i ukupni CPI.

Reference

- Azevedo, Joao Pedro, Gabriela Inchauste, Sergio Olivieri, Jaime Saavedra and Hernan Wrinkler, 2013. "Da li su prihodi od rada odgovorni za smanjenje siromaštva? Pristup za dekompoziciju." Radni dokument o istraživanju politike 6464, Svetska Banka, Vašington D.C.
- Barro, Robert J. et al. "Konvergencija u svim državama i regijama". Brookings Papers on Ekonomskim Aktivnostima, 1991: 107–182.
- Datt, G., and M. Ravallion (1992), "Komponente rasta i preraspodele promena u merama siromaštva: dekompozicija s aplikacijama u Brazilu i Indiji 1980-ih", *Journal of Development Economics*, 38, str. 275–95.
- Elbers, Chris, Lanjouw, Jean O., Lanjouw, Peter (2003), "Micro-Level Estimation of Poverty and Inequality", *Econometrica*, Vol. 71, No. 1 (Jan 2003), pp. 355-364 "Procena siromaštva i nejednakosti na mikro-nivou", *Econometrica*, Vol. 71, br. 1 (jan 2003), str. 355-364
- Ferreira, Francisco H.G., Leite, Phillippe G. and Ravallion, Martin (2010), "Smanjenje siromaštva bez ekonomskog rasta? Objašnjenje dinamike siromaštva u Brazilu, 1985-2004", *Journal of Development Economics* 93: 20-36.
- Freeman, Donald G. (2003) „Smanjenje rastuće plime: nove procene veze između siromaštva i makroekonomije“. *Southern Economic Journal*, 70.2: 359-373
- Hlasny, Vladimir and Verme, Paolo, 2016. "Najviši prihodi i merenje nejednakosti u Egiptu", Radni dokument o istraživanju politike Svetske Banke br. 6557.
- Hoover, Gary A., Enders, Walter and Freeman, Donald G. (2008) "Ne-bela siromaštvo i makroekonomija: Uticaj rasta". *The American Economic Review*, 98.2: 398–402.
- Inchauste, Gabriela, Azevedo, João Pedro, Essama-Nssah, B; Olivieri, Sergio; Van Nguyen, Trang; Saavedra-Chanduvi, Jaime; Winkler, Hernan. "Razumevanje promena u siromaštvu". Grupa Svetske Banke, 2014.
- Loayza, Norman V., and Raddatz, Claudio (2010). „Sastav rasta je važan za ublažavanje siromaštva“, *Journal of Development Economics*, 93: 137-151.
- Montalvo, Jose G., Martin Ravallion. (2010). "Model rasta i smanjenja siromaštva u Kini", *Journal of Comparative Economics* 38: 2-16.
- Osberg, Lars, (2000) "Siromaštvo u Kanadi i Sjedinjenim Američkim Državama: merenje, trendovi i implikacije". *Kanadski časopis za ekonomiju / Revue canadienne d'Economique* 33.4: 847–877.
- Ravallion, Martin and Huppi, Monica (1991), "Sektorska struktura siromaštva u periodu prilagodbe. Dokazi za Indoneziju sredinom 1980-ih", *World Development* 19: 1653-1678.
- Ravallion, Martin (2012). „Zašto mi ne vidimo konvergenciju siromaštva?“ *American Economic Review* 102 (1): 504-523.
- Suryahadi, Asep, Suradarma, Daniel, Sumarto, Sudarno (2009). „Efekti lokacije i sektorske komponente ekonomskog rasta na siromaštvo: Dokazi iz Indonezije“, *Journal of Development Economics* 89: 109-117.
- Roy van der Weide, et al. (2016) Da li je nejednakost podcenjena u Egiptu? Dokazi iz stambenih cena. Radni dokument Svetske Banke o istraživanju politike br. 7727.

Simler, Ken; Miyata, Sachiko; Gyulnazaryan, Yeva; Bidani, Benu, 2011. Potrošačko Siromaštvo u Republici Kosovo u 2009. godini: procena siromaštva na zapadnom Balkanu. Vašington DC: Svetska Banka

Svetska Banka. 2012, "Petrošačko siromaštvo u Republici Kosovo u 2010", Vašington DC: Svetska Banka.

Svetska Banka. 2013, "Petrošačko siromaštvo u Republici Kosovo u 2011", Vašington DC: Svetska Banka.

Svetska Banka. 2017, "Petrošačko siromaštvo u Republici Kosovo u 2012-2015", Vašington DC: Svetska Banka.

Za dodatne informacije molimo vas da kontaktirate: T: +381 38 200 31 141

E: infoask@rks-gov.net

Izdavač: Agencija za Statistiku Kosova
Ulica "Zenel Salihu" , Br. 4 Priština, Kosovo
Kada koristite izvor molim vas da navedite izvor!